
Spekhofstraat 15, 6466 KP Kerkrade

Pedagogisch Beleidsplan

Inhoudsopgave

Vooraf (*Pagina 3*)

1. Inleiding (*Pagina 4*)
2. Interne- en externe omgevingsanalyse (*Pagina 6,*)
  - 2.1 Interne omgevingsanalyse
  - 2.2 Externe omgevingsanalyse
3. Pedagogische visie (*Pagina 8,9,10,*)
  - 3.1 Pedagogische basisdoelen
  - 3.2 Positieve invloed van dieren
4. Pedagogische kaders (*Pagina 11,*)
  - 4.1 Mentorschap
  - 4.2 Kind-volgsysteem
5. Interactievaardigheden (*Pagina 13*)
  - 5.1 Basisinteractievaardigheden
  - 5.2 Educatieve-interactievaardigheden
6. Kwaliteitsontwikkeling (*Pagina 15,16,17,18*)
7. Literatuurlijst (*Pagina 17,*)

Vooraf

Kindercentrum Ratatouille (hierna te noemen KC Ratatouille) werkt met een pedagogisch beleidsplan. Deze samenvatting geeft in het kort weer hoe KC Ratatouille omgaat met kinderen en wat het belangrijk vindt.

Visie op opvoeding

KC Ratatouille begeleidt kinderen tot zelfstandige en volwaardige individuen die op weg gaan naar volwassenheid. De ouders zijn de hoofdopvoeders en zij zijn eindverantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind of kinderen. KC Ratatouille biedt een aanvulling op de opvoeding en begeleiding. KC Ratatouille vindt het belangrijk om de ontwikkeling van kinderen te volgen en signalen van stagnatie in de ontwikkeling te bespreken met de ouders.

Pedagogische doelstellingen

KC Ratatouille vindt het belangrijk en ziet het als haar taak een prikkelende omgeving te creëren, waarin veiligheid, structuur en geborgenheid geboden worden. In deze omgeving krijgen kinderen de ruimte om te groeien tot zelfstandige individuen die respect hebben voor zichzelf en anderen. Wij werken volgens de vier pedagogische basisdoelen (Riksen-Walraven 2000) die zijn opgenomen in het landelijke kwaliteitsstelsel kinderopvang. Dit is beschreven door het Bureau kwaliteit kinderopvang (BKK 2008) in het artikel ("vier pedagogische basisdoelen", z.j. P. 100).

- Emotionele veiligheid (inspelen op behoeftes in verschillende levensfasen);
- Persoonlijke competentie (zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, creativiteit en veerkracht);
- Sociale competentie (sociale vaardigheden, communicatie en conflicten oplossen);
- Normen en waarden (respect voor elkaar, eerlijkheid, geduldig zijn en elkaar helpen).

Mentor en kind-volgsysteem

Ieder kind wordt gekoppeld aan een mentor. Een mentor is een pedagogisch medewerker die de ontwikkelingen van de kinderen volgt, bespreekt met de ouders, en registreert in het kind-dossier en kind-volgsysteem. KC Ratatouille werkt met het kind-volgsysteem KIJK!, waarin de ontwikkelingen en het welbevinden van kinderen worden geregistreerd.

In het pedagogisch beleid van KC Ratatouille staat meer informatie over het kind-volgsysteem beschreven.

Wet- en regelgeving

KC Ratatouille volgt de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving en stelt zich proactief op om te voldoen aan de (kwaliteits-) eisen die door het ministerie worden gesteld. Zo werkt KC Ratatouille met stamgroepen, de leidster-kind-ratio en is de drie-uurs regeling van toepassing. De GGD inspecteert in opdracht van de Gemeente Kerkrade of KC Ratatouille voldoet aan de wettelijke eisen. De rapporten zijn terug te vinden op de website en op de locatie van KC Ratatouille.

Specialisatie en deskundigheid

KC Ratatouille werkt met pedagogisch medewerkers die voldoen aan de wettelijke opleidingseisen. Deze medewerkers volgen ieder jaar trainingen en opleidingstrajecten, zodat zij zich als professional verder kunnen ontwikkelen. Hierdoor wordt de kwaliteit van de kinderopvang verhoogd en gewaarborgd.

1. Inleiding

Dit is het pedagogisch beleidsplan van KC Ratatouille. Dit pedagogisch beleidsplan maakt inzichtelijk op welke wijze KC Ratatouille vormgeeft aan het bieden van veilige en verantwoorde kinderopvang. KC Ratatouille is een particulier bedrijf, dat ontstaan is vanuit een gastouderopvang.

Door de ontwikkelingen en de toename van kinderen is de gastouderopvang door gegroeid naar KC Ratatouille, waar gericht met de kinderen gewerkt kan worden. Kindercentrum Ratatouille werkt in horizontale groepen. Er wordt een verticale groep samengesteld, wanneer er te weinig kinderen zijn om een horizontale groep te vormen. De indeling van de groepen is als volgt:

- De Bubbelpuppies (Babyopvang, 0-1,5 jaar), 12 baby's op 4 pedagogisch medewerkers.
- De Welpjes (dreumes opvang, 1-2,5 jaar), 16 kinderen op 3 pedagogisch medewerkers.
- De kangaroo's (peuter opvang 2-4 jaar), 16 kinderen op 3 pedagogisch medewerkers.
- De Lammetjes (0-4 jaar) Dit betreft een verticale groep, 16 kinderen op 3 pedagogisch medewerkers.
- De Avonturiers (BSO opvang, 4-12 jaar). De BSO is opgedeeld in 2 groepen. Een groep van max 22 kinderen en een groep van max 8 kinderen deze 2 groepen zullen samen 3 pedagogisch medewerkers hebben.

Momenteel zijn de volgende 3 groepen geopend in het kinderdagverblijf:

- De Bubbelpuppies (Babyopvang, 0-1,5 jaar), 9 baby's op 4 pedagogisch medewerkers.
- De Lammetjes (0-4 jaar) Dit betreft een verticale groep, 16 kinderen op 3 pedagogisch medewerkers
- De Welpjes (dreumes opvang, 1-2,5 jaar), 16 kinderen op 3 pedagogisch medewerkers.

Doordat de buitenschoolse opvang (BSO) en het kinderdagverblijf 2 aparte opvangvormen zijn met twee losse registraties in het LRK (landelijk register Kinderopvang) maar wel op hetzelfde adres gevestigd is, voor verwarring zorgen. De BSO is geopend maar is nog zo klein dat er nog geen sprake is van het verdelen van kinderen in twee groepen. Mocht de BSO in de toekomst verdeeld worden in 2 groepen ziet dit er als volgt uit:

- De Avonturiers BSO opvang, 4-12 jaar). De BSO is opgedeeld in 2 groepen. Een groep van max 22 kinderen en een groep van max 8 kinderen deze 2 groepen zullen samen 3 pedagogisch medewerkers hebben. Waarbij met de verdeling rekening gehouden wordt met de leeftijd van de schoolgaande kinderen. Waarbij boven- en onderbouw zoveel mogelijk gescheiden wordt opgevangen. Wanneer er te weinig kinderen zijn zullen wij deze groepen samenstellen waarbij er dan geen onderscheid gemaakt kan worden tussen boven- en onderbouw.

De kangaroo's (peuter opvang 2-4 jaar, 16 kinderen op 3 pedagogisch medewerkers) zullen met de groei van KC Ratatouille geopend worden.

Hierin krijgen leeftijdsgenoten, ontwikkelingsmaterialen en uitdagende speel- en spelactiviteiten aangeboden. Onder begeleiding van pedagogisch medewerkers wordt ontwikkelingsgericht ingespeeld op de individuele en groepsbehoeftes van de kinderen. Om een goede en veilige kinderopvang te bieden, wordt volgens de vier pedagogische basisdoelen van (Rixsen-Walraven, 1998) gewerkt. Dit is opgenomen in het landelijke kwaliteitsstelsel kinderopvang.

- Emotionele veiligheid;
- Persoonlijke competentie;
- Sociale competentie;
- Normen en waarden.

In dit pedagogisch beleidsplan worden deze pedagogische doelen uitgelegd. Het pedagogisch beleidsplan biedt een dagelijks houvast aan de aanwezige pedagogisch medewerkers en geeft inzicht in de visie KC Ratatouille ten aanzien van ontwikkeling en opvoeding van kinderen. Zowel medewerkers als ouders zijn bij dit proces betrokken. KC Ratatouille heeft zich bij het opstellen van dit pedagogisch beleidsplan laten inspireren door een aantal aansprekende pedagogische stromingen en pedagogen, namelijk het behaviorisme en de humanistische stroming. Behaviorisme is een pedagogische stroming dat zich richt op het aanleren van gewenst gedrag. De humanistische stroming richt zich op menselijke behoeften, de basisbehoeften en cognitieve behoeften. De basisbehoeften zijn:

- Lichamelijke behoeften: *voedsel, rust, lichamenlijk contact;*
- Behoefte aan veiligheid: *bescherming, geborgenheid, veilige leefomgeving;*
- Behoefte aan liefde: *liefde geven en ontvangen, relaties aan durven gaan;*
- Behoefte aan eigenwaarde: *zelfrespect, respect voor anderen, waardering krijgen en geven.*

2. Interne- en externe omgevingsanalyse

Tijdens het opstellen van de interne- en externe omgevingsanalyse is gebruik gemaakt van het boek "Pedagogisch kader (Van Keulen 2014) De Interne- en externe omgevingsanalyse vormt een beeld van de omgevingsanalyse die bepalend is voor de structurele kwaliteitsontwikkeling van KC Ratatouille.

2.1. Interne- omgevingsanalyse

KC Ratatouille is gevestigd in Kerkrade. De meeste inwoners van deze gemeente zijn geboren en getogen in Kerkrade. De kinderen die KC Ratatouille bezoeken zijn veelal van autochtone afkomst. Tot op heden zijn er geen ontwikkelingsachterstanden geconstateerd. De ouders/ verzorgers zijn zeer betrokken bij het uitvoeren van activiteiten, het leveren van materialen, het begeleiden van activiteiten, uitstapjes en de informatieavonden. Het team van KC Ratatouille bestaat uit pedagogisch medewerkers met jarenlange ervaring, kennis en deskundigheid. Deze kennis en deskundigheid worden overgedragen op jongere pedagogisch medewerkers die net zijn afgestudeerd of stagelopen bij KC Ratatouille. Het team is als volgt samengesteld:

- Directie;
- Assistent-manager;
- Secretariaat;
- Pedagogisch medewerkers 0-2 jaar;
- Pedagogisch medewerkers 2-3 jaar;
- Pedagogisch medewerkers 3+ jaar;
- Aandachtsfunctionaris;
- Pedagogisch beleidsmedewerkers;
- Groepshulp;
- Stagiaires;
- Invalkracht;

KC Ratatouille is gevestigd in een nieuwbouwpand dat voldoet aan het bouwbesluit van 2012 volgens de Nederlandse wet- en regelgeving. Het pand is door de medewerkers alleen te betreden met behulp van een keypad-systeem. Derden kunnen het pand alleen betreden nadat zij zich gemeld hebben via de intercom. De deur wordt vervolgens geopend door een medewerker van het secretariaat. Hierdoor wordt de veiligheid van de bezoekende kinderen en medewerkers gewaarborgd. Derden dienen zich bij het secretariaat te melden en op een lijst in te vullen:

- Naam en achternaam;
- Reden van bezoek;
- Aankomsttijd;
- Vertrektijd.

KC Ratatouille werkt samen met verschillende partijen, namelijk:

- Muziekschool SMK;
- Zwembad dr Pool;
- Logopedie Precom;
- Vrije academie VAZOM;
- Kinderfysiotherapie Health kids.

2.2 Externe omgevingsanalyse

Een van de grootste concurrenten van KC Ratatouille is Stichting Kinderopvang Humanitas, die landelijk 450 kinderopvang locaties telt. De nabijgelegen vestigingen van Stichting Kinderopvang Humanitas richten zich voornamelijk op de dagopvang van kinderen.

KC Ratatouille is omringd door verschillende voorzieningen, waarvan wij optimaal gebruik kunnen maken, namelijk:

- Theater Kerkrade;
- Openbare bibliotheek;
- Zwembad d'r Pool;
- Speeltuin Heidsjer Hofje.

3. Pedagogische visie

KC Ratatouille begeleidt kinderen, die zelfstandige en volwaardige individuen zijn, op hun weg naar volwassenheid. De ouders/ verzorgers zijn de hoofdopvoeders en eindverantwoordelijk voor de opvoeding. KC Ratatouille biedt een aanvulling op die opvoeding en begeleiding van de kinderen en vindt het belangrijk om hun ontwikkeling te volgen. Eventuele signalen van stagnatie in de ontwikkeling worden besproken met de ouders. KC Ratatouille vindt het belangrijk en ziet het als haar taak om een prikkelende omgeving te creëren waarin veiligheid, structuur en geborgenheid geboden worden. In die omgeving krijgen kinderen de ruimte om te groeien tot zelfstandige individuen met respect voor zichzelf en anderen.

Wij werken volgens de vier pedagogische basisdoelen van (Rixsen-Walraven, 1998) die zijn opgenomen in het landelijke kwaliteitsstelsel kinderopvang. Dit is beschreven door het Bureau kwaliteit kinderopvang (BKK 2008) in het artikel ("vier pedagogische basisdoelen," z.j. p100):

- Emotionele veiligheid (*inspelen op behoeftes in verschillende levensfasen*);
- Persoonlijke competentie (*zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, creativiteit en veerkracht*);
- Sociale competentie (*sociale vaardigheden, communicatie, conflict oplossen*);
- Normen en waarden (*respect voor elkaar, eerlijkheid, geduldig zijn, elkaar helpen*).

3.1 Pedagogische basisdoelen

KC Ratatouille begeleidt kinderen in hun ontwikkelingen. Hiervoor wordt een pedagogisch klimaat gecreëerd waarin kinderen respect, vertrouwen en zelfvertrouwen hebben in zichzelf en anderen. Verder wordt de kinderen het gevoel gegeven dat ze erbij horen, ook al is iedereen anders. Een kind dat zich emotioneel niet veilig voelt, is niet in staat om indrukken en ervaringen op te doen.

KC Ratatouille werkt volgens vier pedagogische basisdoelen (Rixsen-Walraven 2000). Hierbij is gebruik gemaakt van het boek, inleiding in de pedagogiek (Becker, 2018a).

Emotionele veiligheid

KC Ratatouille geeft veel aandacht aan het bieden van emotionele veiligheid. Dit wordt gegenereerd door in te spelen op de behoeftes en signalen van het kind, waarbij wordt gelet op ontwikkelingsfase, karakter, leeftijd, stemming en eigenheid. Het inspelen op emoties speelt hierbij een belangrijke rol. Het kind moet zich vrij en veilig voelen tijdens het verblijf bij KC Ratatouille. Dit genereren we door aandacht en rust te scheppen in de groep.

Het koppelen van vaste pedagogisch medewerkers aan een groep biedt een veilige haven voor het kind. Het bieden van structuur, geborgenheid en duidelijkheid door de pedagogisch medewerker geeft vertrouwen, waardoor emotionele veiligheid gewaarborgd wordt. Ieder kind heeft bij KC Ratatouille een vaste groep, met maximaal drie vaste pedagogisch medewerkers. We bewaken de fysieke veiligheid en hebben respect voor de autonomie van het kind.

Persoonlijke competentie

KC Ratatouille biedt ondersteuning en begeleiding bij het ontwikkelen van persoonlijke competenties. Kinderen moeten de kans krijgen zich te ontwikkelen tot een eigen persoonlijkheid, positieve ervaringen op te doen en zelf durven te ondernemen. Leeftijdsgenootjes stimuleren en inspireren elkaar om eigen competenties te ontwikkelen. Het is van groot belang dat de pedagogisch medewerkers de kinderen aanvoelen en daarop adequaat reageren. De interactie tussen de pedagogisch medewerker en de kinderen is daarom ontzettend belangrijk. Een belangrijke basis voor

de ontwikkeling van kinderen is dat zich gezien en gehoord voelen, waarbij ze ervaren dat ze er mogen zijn.

Sociale competenties

Sociale competenties worden gestimuleerd door het uitvoeren van groepsactiviteiten, thematisch werken, rollenspellen en liedjes zingen. Naast deze activiteiten stimuleren de pedagogisch medewerkers van Kindercentrum Ratatouille de sociale competenties door:

- Op je beurt wachten;
- Voor het eten een liedje zingen;
- Samen tafeldekken/ fruit uitdelen;
- Samen spelen en delen.

De ontwikkeling van sociale competenties betreft voornamelijk sociale vaardigheden en kennis waarbij samenwerken en communicatie hand in hand gaan. Tevens wordt aandacht besteed aan het oplossen van onderlinge conflicten en het bedenken van oplossingen. Hoe vroeger hiermee begonnen wordt des te meer het kind op latere leeftijd bewuster hiermee kan omgaan in zijn of haar leefomgeving.

Normen en waarden

Normen en waarden spelen een belangrijke rol bij de opvoeding. Normen en waarden zijn voor iedereen anders. KC Ratatouille stimuleert het kind om op een open manier om te gaan met aanvaardbare normen en waarden van de maatschappij, waarbij gelet wordt op een respectvolle omgang met anderen. KC Ratatouille vindt het belangrijk dat kinderen worden opgevoed tot zelfstandige en democratische burgers. Hierbij is respect een belangrijke basisvoorwaarde. Pedagogisch medewerkers maken afspraken met het kind en leggen het belang van de afspraken uit. Pedagogisch medewerkers geven zelf het goede voorbeeld. Ze kennen de regels en afspraken en zorgen dat deze gewaarborgd blijven. Regels en afspraken vergroten het gevoel van emotionele veiligheid bij het kind. Het kind herkent de regels en afspraken waardoor het weet wat van hem of haar verwacht wordt en waar het aan toe is. Pedagogisch medewerkers bevorderen normen en waarden door het trainen van:

- Wachten op je beurt;
- Samen spelen en samen delen;
- Elkaar helpen;
- Zuinig omgaan met andermans spullen;
- Respect hebben voor elkaar.

Pedagogische visie Kinderdagverblijf

Bij KC Ratatouille vinden wij het belangrijk dat kinderen de ruimte krijgen om hun eigen talenten te ontdekken en te stimuleren. Door het breede aanbod van activiteiten op het gebied van tekenen, knutselen, muziek, sport, spel of dans. Wij werken met een vast dagprogramma waarbij vaste eet en slaap momenten zijn. Naast deze vaste momenten werken wij thematisch met de kinderen. Ieder thema heeft een duur van zes tot 8 weken. Tijdens deze weken stimuleren wij de kinderen met aansluitende activiteiten, waarbij wij kunnen werken aan de ontwikkeling en de talenten van de kinderen. Hierdoor verruimen wij de interesses van de kinderen en stimuleren wij hun zelfvertrouwen in hun eigen kennen en kunnen. Ieder kind is unique, ieder kind verdient het om zijn eigen ik te ontdekken. We leren kinderen niet wat ze moeten denken maar hoe te denken.

Pedagogische visie BSO (buitenschoolse opvang)

De kinderen die KC Ratatouille bezoeken op de BSO zijn net zo belangrijk als de kinderen op het kinderdagverblijf. Ook deze groep kinderen willen wij extra stimuleren om hun eigen ik te ontdekken met al hun talenten. Deze kinderen krijgen van ons ook de ruimte om op onderzoek uit te gaan, wat vinden ze leuk, waar gaan hun interesses naar uit. Op de basisscholen is hier geen ruimte voor.

KC Ratatouille is geen verlengstuk van school, wel vormen wij een verlengstuk om de kinderen te motiveren om iets nieuws te proberen en hun interesses te verbreden op het gebied van, muziek, sport, dans en bewegen. Dit verruimt ook het zelfvertrouwen van de kinderen. Bij aankomst vanuit school volgen wij een vast programma, gezamenlijk aan tafel en nuttigen wij een broodmaaltijd en fruit. Na afloop van dit moment zijn kinderen vrij om te kiezen wat ze willen doen. Wij bieden verschillende activiteiten aan, waarbij wij de kinderen stimuleren om iets nieuws te proberen.

Doordat wij een stabiele basis vormen voor de kinderen krijgen ze de ruimte om vertrouwen in ons en zichzelf op te bouwen. Zelfvertrouwen is de basis die kinderen nodig hebben om zich verder te ontwikkelen tot volwaardige zelfstandige individuen in deze maatschappij.

Positieve invloed van dieren

KC Ratatouille heeft twee huisdieren dit zijn twee konijnen die verblijven in de BSO-ruimte in een hok van 3 meter. Dieren hebben een hele goede invloed op kinderen. Door te zorgen voor een dier leert het kind dat iedereen behoeftes en gevoelens heeft. Dieren beïnvloeden de sociale ontwikkeling van kinderen; zij bieden gespreksstof en kinderen zoeken sneller toenadering als er een dier bij betrokken is, omdat een dier niet oordeelt. Ook leren en onthouden kinderen meer over onderwerpen waar zij emotioneel bij betrokken zijn. Dieren kunnen bijdragen aan het voorkomen van psychische klachten en het contact tussen kinderen versterken. Kinderen die een sterke band hebben met een dier tonen vaak meer empathie dan kinderen die niet zo'n sterke band of wei omgang met dieren hebben.

Ondanks de angst voor allergieën heeft fysiek contact met dieren een positieve invloed. Het aaien van een dier werkt rustgevend en kan zelfs de hartslag en bloeddruk verlagen. Bij het aaien komt oxytocine vrij, dat zorgt voor een mogelijkheid tot binding. Kinderen worden weerbaarder door de omgang met dieren.

4. Pedagogische kaders

KC Ratatouille hecht veel waarde aan de dagelijkse omgang met kinderen. De pedagogisch medewerkers stemmen af op de basisbehoeften van de kinderen, op relaties, competenties en autonomie. Ze streven ernaar dat alle kinderen het gevoel hebben erbij te horen, doen wat ze kunnen en dat ook alleen kunnen doen. Dit draagt bij aan de sfeer, veiligheid en het pedagogisch klimaat. Het pedagogisch klimaat staat beschreven in Pedagogisch kader – voor professionele netwerken onderwijs en kinderopvang (Van Keulen, 2014). Kinderen presteren en ontwikkelen zich beter bij een goed pedagogisch klimaat in de groep.

Veiligheid en welbevinden

KC Ratatouille waarborgt het gevoel van veiligheid. Dit is belangrijk voor het welbevinden van het kind en heeft invloed op zijn of haar verdere ontwikkeling. Het is belangrijk dat de pedagogisch medewerker het kind goed kent. Centraal staat dat de pedagogisch medewerkers een goed contact en een goede band hebben met de kinderen en de doelgroep van onze organisatie. Er wordt rekening gehouden met de basisbehoeften van een kind. Wanneer kinderen zich emotioneel veilig voelen en lekker in hun vel zitten, is er sprake van welbevinden. Pedagoog Maslow (1908-1970) heeft deze basisbehoeften uit vijf opeenvolgende behoeften aangeduid. Van Delft en Wijers (2009) voegden nog een zesde type toe aan het schema van Maslow (1908-1970). De verklaring van de basisbehoeften is terug te vinden in inleiding van de pedagogiek (Becker, 2018b).

De 6 basisbehoeften zijn:

1. Lichamelijke behoeften: *voedsel, rust, aanraking;*
2. Behoefte aan veiligheid: *geborgenheid, bescherming, veilige leefomgeving;*
3. Behoefte aan liefde: *liefde geven en ontvangen;*
4. Behoefte aan eigenwaarde: *zelfrespect, respect voor anderen, waardering geven en krijgen;*
5. Behoefte aan zelfverwerkelijking/ zelfactualisatie;
6. Cognitieve behoefte.

Autonomie en participatie

KC Ratatouille geeft kinderen de ruimte om dingen zelf te doen en te ervaren, ongeacht wat hiervan de uitkomst is. Hierdoor leren de kinderen zichzelf kennen en ontwikkelen, waardoor ze een eigen identiteit ontwikkelen. Er worden veel gesprekken gevoerd met de kinderen over hun eigen gevoelens en die van de andere kinderen. Ze leren om zich in te leven in een ander. Het is belangrijk dat kinderen, afhankelijk van hun niveau, zelf denken en beslissingen durven te nemen en verantwoordelijkheid krijgen.

Leren en ontwikkelen

Kinderen die KC Ratatouille bezoeken hebben veel vrije tijd. Ze mogen veel vrij spelen, waarbij “niets moet, maar mag”. KC Ratatouille vindt het belangrijk dat de kinderen zelf mogen kiezen en hun eigen interesses volgen.

Er wordt naar gestreefd om bij goed weer iedere dag naar buiten te gaan waar de ruimte is voor vrij spel. Zo ervaren de kinderen ook de invloeden van de natuur. Elk seizoen van het jaar is anders. In KC Ratatouille wordt veel aandacht besteed aan leren en de ontwikkeling van het kind.

Alles uitgesplitst op het niveau van het kind en er is een breed aanbod van speel-, spel- en knutselmateriaal beschikbaar. Daarnaast volgen de medewerkers eens per jaar een cursus, training of opleiding.

Relaties in de groep

KC Ratatouille stimuleert positieve groepsnormen:

- Groepsverantwoordelijkheid;
- Onderling respect;
- Samenwerking;
- Overeenstemming;
- Probleem oplossing.

Dit alles speelt een belangrijke rol in de onderlinge relatie binnen de groep. Kinderen leren van elkaar, wat het beste lukt in een positieve sfeer.

Samenwerken met de ouders

KC Ratatouille gaat helder en transparant om met de ouders/ verzorgers. Respect en begripvol met elkaar omgaan, staan hierbij voorop. Tijdens de overdracht wordt het verloop van de dag besproken en worden eventuele bijzonderheden in kaart gebracht. De pedagogisch medewerkers staan open voor vragen, ideeën en feedback van de ouders/ verzorgers. Daarnaast is het ook leuk om ouders/ verzorgers te betrekken bij activiteiten zodat ze deel uitmaken van de dag. Ze kunnen de kinderen dan kennis laten maken met hetgeen waarin goed zijn of met hun beroep.

4.1 Mentorschap

Ieder kind krijgt binnen KC Ratatouille een mentor toegewezen. Deze mentor is een vaste pedagogisch medewerker die de ontwikkelingen van het kind volgt en die, indien nodig, met de ouders/ verzorgers bespreekt. De mentor is tevens het vaste aanspreek punt voor de ouders/ verzorgers bij vragen over de ontwikkeling en het welbevinden van hun kind. Doordat de pedagogisch medewerker eigen mentor kinderen heeft, is er ruimte om een kind goed te leren kennen. Hierdoor kunnen de pedagogisch medewerkers beter inspringen op de behoeftes en ontwikkelingen van een kind. Een mentor signaleert eventuele ontwikkelingsproblemen. Zo kan er door andere beroepskrachten buiten KC Ratatouille extra ondersteuning geboden worden. Uit een artikel van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (z.d.) zijn de veranderingen in de kinderopvang gepubliceerd met betrekking tot mentorschap en de ontwikkelingen van het kind.

4.2 Kind-volgsysteem

KC Ratatouille werkt met het kind volgsysteem KIJK! (z.d.) waarin het gedrag, de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen worden gevolgd en geregistreerd. Het kind volgsysteem biedt ondersteuning aan de pedagogisch medewerkers om hun aanpak nog beter af te stemmen op de ontwikkeling en behoeftes van een kind. Tijdens verschillende observatie momenten wordt gedrag, ontwikkeling, en welbevinden in kaart gebracht. Op basis van deze observaties worden ouders uitgenodigd voor een gesprek. Zo worden de observaties en ervaringen in het kindercentrum besproken en brengen ouders/ verzorgers hun ervaringen thuis in kaart. Indien er ontwikkelingsproblemen zijn, dan kunnen deze gegevens in overleg met de ouders/ verzorgers overhandigd worden aan externe professionals om extra ondersteuning te bieden. Op de website van KIJK! wordt uitgebreid uitleg gegeven over het kind-volgsysteem.

Interactievaardigheden

In de communicatie en omgang met kinderen maken de pedagogisch medewerkers van KC Ratatouille gebruik van verschillende interactievaardigheden. Deze vaardigheden zijn belangrijk in de ontwikkeling en het welzijn van het kind. Om de kwaliteit van de interactievaardigheden te waarborgen, moet de pedagogisch medewerker beschikken over goede vaardigheden. Er zijn zes interactievaardigheden, onderverdeeld in twee groepen, namelijk:

1. Basisvaardigheden;
2. Educatieve vaardigheden.

5.1 Basis interactievaardigheden

Sensitieve responsiviteit

De pedagogisch medewerkers van KC Ratatouille voelen de emoties van de kinderen goed aan en weten deze te benoemen. Ze spelen adequaat in op de signalen die kinderen afgeven en proberen die te begrijpen. De pedagogisch medewerkers ondersteunen de kinderen in hun emoties en tonen begrip hiervoor. Ook al kan er niet altijd ingegaan worden op de wensen van een kind, door de erkenning van zijn of haar emoties weet het dat zijn gevoelens erkend wordt.

Door ondersteuning te bieden ontwikkelen kinderen zelfvertrouwen, vertrouwen en eigenwaarde. Ondersteuning bieden kan op verschillende manieren zichtbaar gemaakt worden in de vorm van belonen of straffen. Dit is afhankelijk van de leeftijd van het kind. Door herhaling wordt het kind gestimuleerd om gewenst gedrag te vertonen (Van Delft & Wijers, 2009).

Respect voor autonomie van het kind

Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn of haar eigen tempo. De pedagogisch medewerkers van KC Ratatouille zien ieder kind als een individu, zowel in de groep als individueel. De pedagogisch medewerkers geven de kinderen de ruimte om zelf ontdekkingen te doen op hun manier en ondersteunen ze hierin. Ze respecteren de autonomie van kinderen door:

- Kinderen de ruimte te geven om zoveel mogelijk zelf te doen en te ontdekken;
- De inbreng van kinderen positief te ervaren;
- Mét het kind te praten, niet tegen het kind;
- Kinderen voor te bereiden op wat er gaat komen.

Structureren en grenzen stellen

De pedagogisch medewerkers van KC Ratatouille kunnen kinderen op een goede en duidelijke manier duidelijk maken wat van hen individueel of als groep verwacht wordt. Hiervoor maken ze duidelijke afspraken met de kinderen. Door een vast dagritme aan te houden, weten de kinderen wat er van hen verwacht wordt en wat er gaat komen. Zo hebben de kinderen en de pedagogisch medewerkers overzicht.

Grenzen stellen heeft te maken met de wijze waarop de opvoeder/ pedagogisch medewerker het kind straft of belooft om gewenst gedrag aan te leren. Pavlov (1849-1936) en Skinner (1990) zijn de grondleggers van het behaviorisme. Zij gaan ervan uit dat al het aangeleerde gedrag ook weer af te leren is. Door gewenst gedrag positief te belonen en ondersteunen, zal het kind minder vaak gestraft te hoeven worden. Door ongewenst gedrag te negeren, zal dit gedrag minder frequent voorkomen en uiteindelijk volledig verdwijnen. Dit is beschreven in het boek inleiding in de pedagogiek (Becker 2018a).

5.2. Educatieve interactievaardigheden

Praten en uitleggen

De pedagogisch medewerkers van KC Ratatouille communiceren de hele dag met de kinderen, zowel verbaal als non-verbaal. Kinderen leren van de pedagogisch medewerkers en van de kinderen om hen heen. De pedagogisch medewerker past zich aan naar het niveau van de kinderen en benoemt de hele dag wat het doet. Jonge kinderen leren de taal door interactie met volwassenen. Door te benoemen welke voorwerpen zich in een ruimte bevinden en wat de aanwezigen doen, leren kinderen sneller. Het kind leert onder andere:

- Zelf taal te gebruiken;
- Eigen emoties onder woorden te brengen;
- De wereld om zich heen beter te begrijpen;
- Kinderen en elkaar te begrijpen.

Door kinderen instructie te geven, weten zij wat de bedoeling is en welk gedrag verwacht wordt. Hierdoor leren ze kennis en vaardigheden te ontwikkelen op basis van de informatie die zij krijgen (Dekovic et al., 1996b).

Ontwikkelingsstimulering

De pedagogisch medewerkers van KC Ratatouille bieden speel-, spel- en ontwikkelingsmaterialen aan die zijn aangepast aan het ontwikkelingsniveau van het kind. Hiermee ondersteunen en stimuleren de pedagogisch medewerkers de kinderen. De ontwikkeling van kennis en vaardigheden worden hierbij vergroot op verschillende gebieden (zoals: motorische ontwikkeling, cognitieve ontwikkeling, taalontwikkeling, creatieve ontwikkeling en sociaal emotionele ontwikkeling). Ontwikkelingsstimulering kan op elk moment van de dag tijdens verzorg-, eet-, speel- en spelmomenten. Kinderen ervaren tijdens het spelen met andere kinderen wel eens problemen en problemen die spelend opgelost worden. Hierbij moet het kind zelf denken en waar nodig speelt de pedagogisch medewerker hierop in.

Begeleiden van interacties tussen kinderen

De pedagogisch medewerkers van KC Ratatouille bieden ondersteuning tijdens de interacties tussen kinderen. Positieve interacties tussen kinderen worden opgemerkt en ook benoemd en beloond. Kinderen horen zich gezien en veilig te voelen binnen de groep. Door kinderen te laten samen spelen of samen taakjes te laten uitvoeren, leren ze sociaal met elkaar om te gaan. Daar waar een conflict ontstaat, grijpt de pedagogisch medewerker in om de kinderen in de goede richting te sturen zodat het conflict opgelost kan worden.

5. Kwaliteitsontwikkeling

Wet- en regelgeving

KC Ratatouille volgt de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving en stelt zich pro actief op om te voldoen aan de (kwaliteits-) eisen die het ministerie stelt. Zo werkt KC Ratatouille met stamgroepen, de leidster-kind ratio en is de drie-uurs regeling van toepassing. De GGD inspecteert in opdracht van de Gemeente Kerkrade of er wordt voldaan aan de wettelijke eisen. De rapporten zijn terug te vinden op de website en op de locatie van KC Ratatouille.

Specialisatie & deskundigheid

KC Ratatouille werkt met pedagogisch medewerkers die voldoen aan de wettelijke opleidingseisen. Onze medewerkers volgen ieder jaar trainingen en opleidingstrajecten, om zich als professional verder te kunnen ontwikkelen. Dit verhoogt en waarborgt de kwaliteit van het kindercentrum. Naast de wettelijke opleidingseisen hebben alle medewerkers een VOG (verklaring omtrent gedrag) en zijn ze in het bezit van baby- en kinder-EHBO. Tevens is er altijd één bhv'er aanwezig (bedrijfshulpverlener) in het pand. Dit is collectief georganiseerd door de huurders.

Stagiaires

KC Ratatouille is een erkend leerbedrijf dat aangesloten is bij Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Het staat geregistreerd bij SBB onder nummer 100498214. KC Ratatouille vindt het belangrijk om toekomstige pedagogisch medewerkers in opleiding een stage plaats aan te bieden. Een stagiaire is altijd boventallig aanwezig en zal nooit alleen de groep begeleiden. Stagiaires voeren dezelfde taken uit als ervaren pedagogisch medewerkers. Bijzondere taken, zoals het toedienen van medicatie, koorts opmeten en gesprekken voeren met ouders/verzorgers over de ontwikkeling van hun kinderen, geschiedt door de ervaren pedagogisch medewerker. Het is wel mogelijk dat de stagiaire mee kijkt.

Kort samengevat zijn de belangrijkste verantwoordelijkheden van pedagogisch medewerkers, klantvriendelijkheid en duidelijkheid. Dit is de basis en is uitgewerkt in 5 punten.

1: Vertrouwensrelatie

Ouders die hun kind bij je achterlaten, doen dit op basis van vertrouwen. Een goede vertrouwensband helpt ongewenst gedrag te voorkomen. Besteed dus extra aandacht aan die relatie, zeker in de wenperiode. Geef uitleg en antwoord op vragen. Vraag ook hoe het gedrag van het kind thuis is. Als er spanningen ontstaan met ouders, bespreek dit dan altijd direct met je leidinggevende.

2: Emoties

Voor ouders is hun kind hun dierbaarste bezit. Als er iets met hun kind gebeurt, reageren ze vaak emotioneel. Wees je hiervan bewust. Leer te denken en reageren vanuit de beleving van ouders.

3: Afspraken met ouders

Zorg voor duidelijke werkafspraken met ouders, bijvoorbeeld over halen/brengen, voeding, slaap- en eetritme en de omgang met het kind.

4: Wees collegiaal

Aan het begin of het einde van de dag zijn collega's vaak verantwoordelijk voor kinderen uit elkaars groep. Zorg voor een goede overdracht en breng collega's op de hoogte van eventuele knelpunten.

5: Werk als een team

Zorg voor een open sfeer, zodat collega's zich veilig genoeg voelen om lastige situaties te bespreken. Spreek elkaar aan op het naleven van afspraken en gedragsregels. Maak van veilig werken een aandachtspunt in het werkoverleg. Wissel ervaringen uit, leer van elkaar en zorg dat je als team op één lijn zit.

Deze 5 punten vormen de basis van taken die een pedagogisch medewerker uitvoert. Deze zijn opgedeeld in kerntaken en werkprocessen. Deze Punten zullen onder begeleiding van een ervaren pedagogisch medewerker uitgevoerd worden.

Kerntaken:

Opvoeden en ontwikkelen van het kind/de kinderen

Werkprocessen:

- Voert gesprekken met ouders/ vervangende opvoeders en het kind
- Stelt een (gespecialiseerd) activiteitenprogramma op
- Ontwikkeld (mede) een begeleidingsplan
- Biedt persoonlijke verzorging
- Draagt zorg voor huishoudelijke werkzaamheden
- Biedt (specifieke) ontwikkelingsgerichte activiteiten aan

Kerntaken:

Organiseren van de werkzaamheden

Werkprocessen:

- Voert coördinerende taken uit
- Bouwt en onderhoudt een netwerk
- Voert beleidsondersteunende taken uit
- Voert beheertaken uit

Kerntaken:

Begeleiden van kinderen bij hun ontwikkeling

Werkprocessen:

- Inventariseert behoeften en wensen van het kind
- Bereidt de uitvoering van activiteiten voor
- Richt ruimten in ter voorbereiding op activiteiten
- Stemt de werkzaamheden af met betrokkenen
- Stimuleert de ontwikkeling door het aanbieden van activiteiten
- Ondersteunt bij verzorgende taken
- Zorgt voor een veilig pedagogisch klimaat
- Evalueert de werkzaamheden

Kerntaken:

Werken aan kwaliteit en deskundigheid

Werkprocessen:

- Werkt aan de eigen deskundigheid
- Werkt aan het bewaken en bevorderen van kwaliteitszorg

KC Ratatouille heeft een BPV-plan waarin beschreven staat wat van een stagiaire verwacht wordt en wat een stagiaire van KC Ratatouille mag verwachten. Onze Pedagogisch medewerkers zijn in het

bezit van een SBB-certificaat waarin ze getraind zijn om stagiaires te begeleiden. Het BPV-plan ligt er inzage in de centrale hal in de klapper met beleidsplannen en protocollen voor ouders.

Hygiëne beleid

KC Ratatouille werkt met een hygiëne rooster. Niet alleen om ziektes te voorkomen, maar ook om het verblijf in KC Ratatouille aangenamer te maken. Het speelgoed wordt regelmatig gecontroleerd en schoongemaakt, zodat kinderen veilig kunnen spelen en ontdekken. Speelgoed dat kapot of defect is, wordt verwijderd. De verzorging van onze dieren is eveneens terug te lezen in het Hygiëne beleid.

Vier-ogen-principe

In juli 2013 trad het vier-ogen-principe in werking. Dit wil zeggen dat een andere volwassene moet kunnen meeluisteren en kijken tijdens het werken met kinderen. Dit kan een gediplomeerd medewerker, een vrijwilliger of een ouder zijn. In de praktijk wil dit zeggen dat een groep kinderen nooit alleen is met één pedagogisch medewerker, dat er altijd nog een volwassen persoon aanwezig is die kan meekijken en meeluisteren.

Meldcode

KC Ratatouille is wettelijk verplicht zich te houden aan de meldcode kindermishandeling. In het protocol van de meldcode staan de stappen beschreven en de werkwijze bij het vermoeden/signaleren van kindermishandeling in de ruimste zin van het woord. KC Ratatouille heeft twee aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling in het team. Een maal per jaar volgen deze aandachtsfunctionarissen trainingen bij de Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionaris Kindermishandeling (LVAK). LVAK stelt het zelfs verplicht om een maal per jaar deel te nemen aan scholingsdagen.

Tevredenheidsonderzoek

KC Ratatouille hecht veel waarde aan de mening van de ouders. Een maal per jaar wordt een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd, door middel van een enquête waarin alle aspecten van de dienstverlening aan bod komen. De uitkomst van dit onderzoek wordt besproken tijdens MT-overleg (Managementteam-overleg), waarin suggesties en verbeterpunten aangepakt worden. Dit kan leiden tot het aanpassen van dit beleid.

Groepsruimtes

De groepen van KC Ratatouille zijn ingedeeld op leeftijd, waarbij alle materialen op leeftijd en ontwikkeling van het kind zijn afgestemd. De groepen hebben verschillende hoeken waarin verschillende activiteiten en speel momenten plaats vinden. Een hoek om te spelen met blokken, een hoek om tot rust te komen of een hoek om met poppen te spelen. De groepen voldoen aan de wettelijke normen van hygiëne en brandveiligheidseisen.

Vrijwilligers

KC Ratatouille werkt momenteel bewust niet met vrijwilligers. Doordat wij een jong kinderdagverblijf zijn focussen wij ons liever op de kwaliteit en bedrijfsprocessen binnen onze locatie.

Oudercommissie

De oudercommissie stelt zich ten doel de belangen van de kinderen en de ouders/ verzorgers van KC Ratatouille zo goed mogelijk te behartigen en de ouders/ verzorgers te vertegenwoordigen. De oudercommissie adviseert de directie gevraagd en ongevraagd over elk voorgenomen besluit dat de organisatie betreft, op de volgende terreinen:

- Kwaliteitsbeleid (groepsgrootte, aantal kinderen);
- Opleidingseisen, inzetbaarheid leidsters;
- Pedagogische beleid;
- Voedingsaangelegenheden;
- Risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid;
- Openingstijden;
- Klachtenregeling;
- Prijswijzigingen kinderopvang;
- Spel- en ontwikkelingsactiviteiten;
- Informatieverstrekking naar ouders.

Daarnaast betreft de oudercommissie andere ouders/verzorgers bij de kinderopvang door bijvoorbeeld het organiseren van feestjes, themadagen en uitstapjes.

6. Literatuurlijst

- Becker, A. (2018a). De humanistische benadering. In *Inleiding in de pedagogiek* (3de editie, pp. 200–206). Raalte: Koninklijke van Gorcum bv.
- Becker, A. (2018b). Het begrip opvoeden. In A. Becker (Red.), *Inleiding in de pedagogiek* (3de editie, pp. 9–12). Raalte: Koninklijke van Gorcum bv.
- Becker, A. (2018c). Het begrip opvoeden. In A. Becker (Red.), *Inleiding in de pedagogiek* (3de editie, pp. 06–35). Raalte: Koninklijke van Gorcum bv.
- Becker, A. (2018d). Het begrip opvoeden. In A. Becker (Red.), *Inleiding in de pedagogiek* (3de editie, pp. 7–33). Raalte: Koninklijke van Gorcum bv.
- Becker, A. (2018e). Het begrip opvoeden. In A. Becker (Red.), *Inleiding in de pedagogiek* (3de editie, pp. 12–14). Raalte: Koninklijke van Gorcum bv.
- Dekovic, M., Groenendaal, J. H. A., & Gerrits, L. A. W. (1996). Opvoeders in Nederland. In J. Rispens, J. M. A. Hermanns, & W. H. J. Meeus (Red.), *Opvoederskenmerken* (pp. 70–75). Assen, Nederland: Van Gorcum.
- Dekovic, M., Groenendaal, J. H. A., Noom, M. J., & Gerrits, L. A. W. (1996). Opvoeden in Nederland. In J. Rispens, J. M. A. Hermanns, & W. H. J. Meeus (Red.), *Theoretisch kader en opzet van het onderzoek* (p. 8). Assen, Nederland: Van Gorcum.
- Keulen, A. (2014). Samen aan de slag! In A. Keulen (Red.), *Pedagogisch kader voor professionele netwerken onderwijs en kinderopvang* (p. 23). Amsterdam: Uitgeverij swp.
- KIJK!. (z.d.). Geraadpleegd op 10 januari 2020, van <https://www.bazalt.nl/expertise-kijk>
- Lvak. (z.d.). Geraadpleegd op 10 januari 2020, van <https://lvak.nl/> Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (z.d.). *IKK voor ouders*. Geraadpleegd op 10 januari 2020, van <https://www.veranderingenkinderopvang.nl/kwaliteit/wet-ikk/ikk-voor-ouders-en-oudercommissies/ouders>
- Ricksen-Walraven, M. (z.d.). *stichting bkk*. Geraadpleegd op 10 januari 2020, van https://www.stichtingbkk.nl/images/PKK_4_13_H7_Vier_ped_basisdoelen.pdf
- Sbb. (z.d.). Geraadpleegd op 10 januari 2020, van <https://www.s-bb.nl/>
- van Delft, F., & Wijers, G. J. (2009). *Therapeutische modellen in de sociaal pedagogische hulpverlening*. Soest: Nelissen.
- Van Keulen, A. (2014). *Pedagogisch kader voor professionele netwerken onderwijs en kinderopvang*. Amsterdam: Bv uitgeverij swp.